

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Kolek (štampelj) znesle vselej 30 kr.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 163.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in saboto.

Politika na kmetih *).

(Dalje.)

„Gospod šomašter, kaj je pa v II. postavi?“

„Druga postava govori o cerkvenih redovih in samostanih. Kakor s I. postavo svetne duhovne, hočejo liberalci s to vse mnibe in nune pobasati v svojo mavho. V § 1. je izrečeno, da se smejo novi samostani mnihov in nun postaviti le na vladino privoljenje. § 5. pa pové, kdaj vlada privoljenja za novo naselbo ne bo dala, ako bi namreč pravila tistega reda očitnemu ali „javnemu redu“ bila nasprotna, ali ko bi nevarna bila v „državno-gospodarskem oziru“. In § 7. pravi, da se že tudi obstoječe samostanske hiše mnihov in nun smejo odpraviti, t. j., da se jim sme privoljenje naselbe odtegniti, iz ravno tistih ozir, ki so že povedani v § 5. tedaj: ko bi se samostan pregrešil zoper javni mir ali v državno-gospodarskem oziru.“

„Kaj pa je to, državno-gospodarski ozir?“ prša Jurij.

„Povedal sem že pri prvi postavi, da je beseda „javni mir“ jako nedoločna in raztegljiva in da bi kak cerkvi sovražni deželni namestnik koj lahko našel pregrešek zoper javni red in bi po tem § 7. prav lahko pregnal mnibe ali nune iz tega ali unega samostana, če bi želel. Še veliko bolj nevaren se mi zdi

*) Ker so nam konfiscirani oddelek zapečatili, nadaljujemo danes z II. postavo.

ta tako imenovani „državno-gospodarski ozir“. Ko bi prosili kaki redovniki, da bi se smeli naseliti tukaj ali tam, koj se jim lahko reče: „Ste nevarni v državno-gospodarskem oziru. Ko bi vi med svetom živeli, bi se pečali z delom, bi polje obdelovali, bi bili rokodelci, obrtniki, vaš samostan pa odteguje veliko delavnih moči državnemu gospodarstvu.“ Ko bi se nune hotele naseliti, se jim lahko reče: „Ko bi ve med svetom živele, bi kot matere in hišne gospodinje koristile državnemu gospodarstvu, v samostan zaprte pa ste nevarne v državno-gospodarskem oziru.“

Marko: „Takah bedarij menda jim ne bodo očitali?“

„Prav lahko“, odgovori učenik. „Sem velikokrat že enaka očitanja bral zoper samostane v liberalnih časnikih. — Po § 7. pa bi iz ravno teh ozir, lahko vlada vsak samostan izpraznila, vsake mnibe ali nune pregnala. Reklo bi se: „Ste v državno-gospodarskem oziru nevarni!“

„Slišite, gospod šomašter“, se oglasi Gašper, „ali niso tudi jezuitom v Repnjah, ki so jih pregnali, očitali, da so nevarni kmetijskemu delu in gospodarstvu?“

„Sem nekaj tacega slišal. In tako lahko v sem jezuitom rekó: „Vi s svojimi misijoni ljudi od dela odvrčujete, ste po § 5. in 7. nevarni v državno-gospodarskem oziru, tedaj: hajdi! poberite kopita!“

„Veste kaj, gospod šomašter, tako očitanje

od vladine strani se mi pa zdi nekako piškavo in nedosledno. Glejte, koliko najčvrstjih fantov nam država pobere med vojake — ko je doma v hiši in na polji največ dela, pa morajo puško nositi in za vojsko se vaditi. Moja sta dva notri, doma se pa revež sam trpinčim s poljem in davkar hoče od mene vse davke . . . to, to je škodljivo v državno-gospodarskem oziru. Koliko rok se tu odtegne delu, da-si spoznamo, da je tudi vojaščina za brambo domovine potrebna. In nas nič ne prašajo: Ga hočeš dati ali ne? Če pa jezuiti kak misijon napravijo, pa nobenega ne silijo. Če prideš je prav; če se ti ne ljubi, ostaneš doma.“

„Oče Gašper, v tem sem popolnoma vaših misel. — V § 8. se pa žuga, da sme vlada pregnati mnibe, ako bi tudi le eden izmed njih se kaj pregrešil zoper javni red itd.“

„Kaj, zavolj enega naj vsi trpé?“

„To se meni ne zdi prav. Naj se kaznuje, kdor kazni zasluži. Kolikokrat se pri kaki železnici, banki itd. ta ali uni zeló pregreši, ali so pa že kdaj celo družbo zato razdrli? Tudi starosti vlada pri nobeni družbi ne določuje, tukaj pa skrbljivi liberalci v § 11. tirjajo, da le taki smejo slovesne obljube storiti, ki so že dopolnili 24. leto.“

„To menda zato“, se oglasi Gašper, „da bi se nihče ne prenglil, ampak dobro premislil, preden se zaveže, do smrti ostati v samostanu.“

Podlistek.

Literarni listek.

Občni zemljepis, spisal in založil J. Jesenko, profesor v Trstu.

Verske razmere na Nemškem.

Prof. Janez Jesenko se lahko vrsti med slovenske pisatelje, ki brez kričanja in psovanja na tihem delajo za povzdigo duševnega razvitka našega naroda. Od drugih slovenskih učiteljev pa se posebno loči v tem, da ne spisuje le slovenskih knjig, ampak svoje knjige tudi sam daje na svetlo. Kdor ima s tiskarstvom opraviti, vedel bo dobro, koliko stroškov nareja izdavanje knjig, zlasti sedaj, ko sta se papir in tiskanje toliko zeló podražila. Občni zemljepis, ki obsega 30 dobro tiskanih pol v veliki osmerki ter se po takem prišteva med najboljirnejše knjige slovenske, založil je prof. Jesenko s premnogimi stroški, upaje, da se mu bodo ti povrnili z vpeljavo njegove knjige pri slovenskem poduku v zemljepisu na gimnaziji, realki in učiteljski pripravnici. Ministerstvo je knjigo tudi brez najmanjše ovire potrdilo, a ko je nemškutarjenju greben še bolj zrastle — 4 tedne poslej prepovedalo je vsaktero podučevanje v slovenskem jeziku v naših srednjih šolah!

Zarad take prečudne doslednosti je g. dr.

Costa v zadnjem deželnem zboru ostro bičal dunajsko ministerstvo ter očitno kazal na strastno njegovo ponemčevanje. G. posl. dr. Bleiweis je o tistej priliki spodkopal namere vladine, ki najbolj zavirajo naravni razvitek duševnih zmožnosti slovenskega naroda. Enkrat, je povdarjal dr. Bleiweis, se ustavlja vlada slovenskemu poduku v šolah, češ, da nimamo primernih učnih knjig; ko jih pa posamezniki spišejo, pa pravi: „poduk slovenski zaviral bi duševni napredek mladine naše.“ V tem kolobaru se neprestano suče našemu narodu nasprotno ministerstvo na Dunaji.

Pa kaj bi še dalje popisaval žalostne te razmere! Prof. Jesenko je spisal in izdal uže tri knjige, vse tri so potrjene od ministerstva uka in verstva. Žertoval je mnogo denarjev za tiskanje — in sedaj se knjige vendar ne rabijo. Dolžnost vsakega rodoljuba v takih razmerah je, da podpira domače slovstvo, da kupuje domače knjige. — Občni zemljepis pa obsega toliko zanimivega gradiva, kolikor ga gotovo v tujih enakih knjigah čitatelj nikjer ne bode našel. Uže zarad tega se knjiga sama priporoča vsakemu slovenskemu čitatelju; tudi se je le potem nadejati, da bode prof. Jesenko v kratkem izdal uže dovršeni rokopis obširne druge knjige, ki z znanstvenega stališča popisuje razne prirodznanke (fizične) razmere na zemlji.

Občni zemljepis obsega v vseh svojih predelih premnogo zanimivega gradiva. Tako govori na str. 86, 87 in 88 o „razdelitvi ljudi po veri.“ A danes pustimo na strani ta oddelek, ki se povsodi opira na najnovejše verske in statistične preiskave. Sedanjemu času primerniše se mi zdi iz obširne knjige sestaviti vsa ona števila, ki v raznih nemških deželah kažejo verske razmere dotičnih prebivalcev. Čitatelj tega podlisteka bode na tej neovrželjivi podlagi najlože sam sodil, koliko krivico dela samosilski Bismark, pruski protestant, katoliški cerkvi na Nemškem. Pravica mu nič ne velja, ampak le strast ga vodi v boji zoper stoletne naprave katoliške vere. Srce mora boleti vsakega vernega katoličana, ki vidi, da siloviti krivoverci z nogami teptajo najdražje svetinje njegovih sovornikov. Tolažiti ga le zamore trdno prepričanje, da taka surova sila ne bode večno trpela, ne bode dolgo trpela, ker prezira vse naravne potrebe in razmere katoličanov v raznih nemških deželah. To prepričanje naj čitatelj utrdi z naslednjim številnim razgledom, ki je sestavljen po statističnih datih semtertje pripravljenih v Jesenkovem „Občnem zemljepisu“ od strani 207 do 239, kjer so popisane razne dežele nemškega carstva.

(Konec prih.)

„Do smrti ostati v samostanu — da, tako je bilo sedaj; in nihče ni mogel izstopiti, ko je že slovesne obljube storil, kakor le, če bi ga papež rešili obljub. V teh postavah pa hočejo pokazati liberalci, da papež ni več v Rimu, ampak na ministerskem stolu na Dunaji in zato v § 12. kar na svojo roko dajo mnihom in nunam privoljenje, iz samostana uiti, in če so se že tudi s slovesnimi obljubami zavezali, da bodo do smrti ostali v njem. Pa tudi še to dovoljuje vlada takim begunom iz samostana, da smejo tisto premoženje nazaj tirjati, ki so ga utegnili prinesiti, ko so vstopili!“

„Ta je pa lepa! Najprej s slovesno obljubo se zavezati, potem pa ubežati! Zakaj tudi vojakom ne dovolijo zapustiti službo, ako bi se je naveličali?“ (Konec prih.)

Občni zbor „Narodne tiskarne“

(8. februarja 1874.)

(Dalje.)

G. Gorup vpraša, zakaj upravni odbor ni sestavil trgovinske bilance, iz katere bi bilo razvidno, koliko vsaka reč, n. pr. „Zora“, „Narod“ itd. društvu prizadeva stroškov in koliko mu daje dohodkov, da bi se to, ker se ne splačuje, opustilo? Zato nasvetuje, naj se skliče nov zbor, do ta čas pa naj se naredi pravilna merkantilna bilanca.

Dr. Ahačič ugovarja, da se taka bilanca ne more sestaviti in prosi, naj mu g. Gorup imenuje koga, kateri bi zamogel to storiti.

G. Gorup se čudi, da pri kupčiji s 40 do 50 tisuči goldinarjev ne bi bilo mogoče napraviti take bilance, katero bi v enem tednu vsak kramar lahko sestavil.

G. Žvanut je proti Gorupovemu predlogu, ker je neizvedljiv. Po teh knjigah zdaj ni mogoče napraviti trgovinske bilance, naj se tedaj pričujoča sprejme kot podlaga za prihodnjo. Kar se tiče „Sl. Naroda“, povdarja, da se je tiskarna ravno zaradi njega ustanovila in je večina zavoljo tega vzela akcije, da imamo lastno tiskarno za svoj dnevnik.

Dr. Radej tudi povdarja, da so deiničarji vzeli akcije, da se vzdrži „Slov. Narod“. Tudi on g. Gorupu pritrudi, da to, kar imamo, ni pravilna bilanca, a zdaj ni bilo mogoče drugače sestaviti je, zato naj se predložena potrdi, imenujte jo že bilanco ali inventar, do konca leta pa naj se sestavi prava trgovinska bilanca, katero bomo od zdaj naprej tirjali.

G. Ripšl pravi, da ta čas, ko se je osnovala tiskarna, še ni bilo liberalne stranke, in nobenega razprtja; to ste napravili vi.

G. Gorup se sklada s predlogom Radejevim, ter vzame svoj predlog nazaj.

Dr. Vošnjak predlaga konec debate. Dovolj se le še govoriti dr. Pozniku, ki je prosil besede, preden je še stavil dr. Vošnjak svoj predlog. G. Žuža bi bil tudi še rad govoril, pa ni mogel.

Pri glasovanju sprejel se je predlog, naj se bilanca, kakor je, odobri, s 154 glasovi proti 35.

Dr. Poklukar protestuje zoper to glasovanje, ki je po njegovem mnenju nepravilno. Po pravilih je upravni odbor vezan občnemu zboru predložiti račun in bilanco; na dnevnem redu to tudi stoji, a računa niso dali, in kakor so sami obstali, to tudi bilanca ni, kar so predložili, tedaj se o tem tudi sklepati ne more. Upravni odbor pa tudi po sprejetem predlogu g. Radeja po postavi in pravilih društvenih ostane dolžen občnemu zboru predložiti natančen račun in bilanco za vso dobo

svojega delovanja. Tudi zahteva, da se ta protest vzame v protokol.

Dr. Ahačič naznanja, da druga in tretja točka dnevnega reda, o prodaji mariborske tiskarne in spremenjenju pravil, ne pridete v razgovor, ker je niji odbor sam nazaj vzel.

Konečno zakliče zbor slavo gospodoma dr. Ahačiču in dr. Moše-tu, ki sta se mnogo trudila pri uredovanju društvenih računov, in g. Vilharju*), ki je pregledoval te račune.

To je nepristransko poročilo o občnem zboru „Narodne tiskarne“; prihodnjič ga hočemo kritično malo presoditi.

Avstrijsko cesarstvo.

Slovenske dežele. — Iz Trsta, 17. febr. (Izv. dop.) — Seja tržaškega mestnega zbora 13. t. m. je bila v nekem oziru zelo zanimiva. Že pred letom so duhovni okoličanskih pod mestni patronat spadajočih far prosili, da bi se jim plače zveksale in tako vredile, da bi bili vsi enako plačani. Ali stvar se je bila po neki naključbi zavlekla, in še le proti koncu preteklega leta so prošnjo na interpelacijo g. Nabrogoja pretresali v šolskem odseku ter jo izročili pododseku treh odbornikov, gg. bar. Pascottini-ja, viteza Mahlič-a in Derin-a, da to stvar preštudirajo in potem zboru o nji poročajo. V gori omenjeni seji je prišlo poročilo pododsekovo na dnevni red; v njem se je predlagalo, da se vsim okoličanskim fajmoštrom mestnega patronata določi plača 600 gld., duhovnim pomočnikom pa 400 gold. in sicer od 1. januarja tega leta naprej. In čudo! izmed 44 navzočih poslancev se nobeden ni oglasil zoper nasvet, ki je bil tedaj enoglasno sprejet. Sprejet je bil tudi naslednji nasvet, da se zboljša plača tudi okoličanskim mežnarjem. Duhovnom mestnega patronata v mestu, to je kuracijem v mestni bolnišnici in siromašnici in vikarijatu na mirodvoru, so bile plače že pred zboljšane in dobé kurati po 800 gold., subsidijarji v bolnišnici po 600 gold. in mirodvorski vikar 500 gold. in stanovanje. Tako imenovani magistratni kaplan pri cerkvi M. B. Roženkranske je všteti mej magistratne vradnike s plačo 700 gld. in prostim stanovanjem. Katehetje na mestnih ljudskih šolah pa spadajo v vrsto učiteljev III. in IV. razreda ter dobé po 750 gld. letne plače, 125 gld. za stanovanje in petletne doklade po 80 gld.

To so toraj plače duhovnov, kateri iz mestne denarnice dobivajo denar; ker je pa tržaški mestni zbor spoznal potrebo, da se tudi na deželi duhovnom plača zboljša in je tudi ta nasvet enoglasno odobril, je želeti, da bi se ta potreba spoznala tudi še kje drugod in da bi se to važno vprašanje — zboljšanje stanja duhovnov — že enkrat rešilo.

Dunaj. Predsedništvo državne zbornice je pozvalo česke poslance, da naj pridejo v zbor ali pa se opravičijo, sicer zgube svoje poslanstvo. — Odbor za odpravo koleka pri časnikih se je odločil za to, da se kolek odpravi. Vlada sicer s tem zgnbi veliko dohodkov, pa bode to zgubo poravnala na drugi strani, ker se bode časnikarstvo po odpravljenem koleku jako vzdignilo.

Česka. Iz Prage, 13. febr. (Izv. dop.) V poslednjem dopisu sem vam razjasnil, kako hudo in strašno je pomanjkanje dela med tukajšnjimi delalci, a kaže se, kakor se je minule dni iz Dunaja telegrafovalo, da bode v tem oziru bolje, kajti že dolgo pričakovano dovo-

*) Tistemu gosp. Vilharju, čez katerega sta „Narod“ in „Tiskarna“ pri zadnjih volitvah v Ljubljani in Postojni tako nesramno zabavljala.

ljenje, da se imajo mestne gradbe in zidanja, ktera so zabranjevala razvoj mesta, podreti, ter se bodo na mestu pustih razvalin stavile palače, lepe in prostorne ulice, drevoredi itd. — Ker Praga potem zgubi veljavo trdnjave, že zdaj v vojaških krogih mislijo na to, da bi v okolici praški stavili male trdnjave, kakoršne so n. pr. v Parizu, Metah in Antverpab. Take trdnjave bi bile pri Vetrusih, Melniku in Brandysu na Labi, tudi lepo mesto Plzenj bi se spremenilo v trdnjavo.

Dalje so projektovane na Českem te-le železnice, ktere se počno delati že prihodnji mesec: Falknov-Hrasdice, Plzenj-Brezno-Chamutov, Plzenj-Klatov-Eisenstein, Rakovnik-Příbram in Prativin. Na ta način se zopet nezmožnemu občinstvu pomaga iz zadrege. — Še nekoliko dni, in predpust je — pokopan, dasiravno je tu letos nekako tiho in vse mrtvo v tej karnevalski dobi. Letos ni bilo toliko zabav, plesov in maskerad, kot druga leta, in le iz gnjusnih židovskih pajzlov se v pozni noči ozivajo pohotne orgije, pri zrcnih znane: „Krachpolke“.

Inteligentnejše vrste meščanstva se že ne brigajo za novine, temveč pa delalci in rokodelci. Nove cerkvene postave so imele usta zamašiti liberalcem, to ni šlo, naj se tedaj odpro občinstvu oči, vsaj se je v Kartageni in Parizu morilo, ropalo in palilo, samo v norčiji.

Kako daleč je pri nas že dospela nesramnost pruske propagande, Vam omenjam samo faktum, da se v tukajšnjih knjigoprodajalnicah ponujajo občinstvu novi Stieler-jevi zemljevidni atlanti iz Gote, v kojih so zaznamovane zapadne dežele Avstrijsko-Ogrske, kot: nemške! Tako je n. pr. Česko in Šlezijsko, kraljestvo Šaksonsko, zaznamovano pod napisom: „Oestliches Deutschland, oder Böhmen, Mähren und Schlesien“; zopet na drugi strani so vkup nemške in slovenske dežele pod napisom: „Südöstliches Deutschland“. Pri maruha! Pruski želoдец mnogo prebavi!

Konečno naj vam še povem, da smo predvčeranjem pokopali mnogozaslužnega moža, č. g. kanonika Vincencija Bradáča, znanega slovenskim duhovnikom po njegovih pesmih in spisih, posebno verskega obsega. Leta 1860 je bil izvoljen za kanonika stolice praške sv. Vida na Hradčanih, in l. 1867–70, za poslanca v česki deželni zbor, v katerem je vedno stal verno po načelih českih deklarantov!

Ogrska. Poslanec Borlea je v zboru stavil predlog, „naj se enindvajsetim naloži, da se z vlado dogovori, kako bi se nemadarskim narodom spolnile želje o narodnosti, jeziku in omiki, ter zboru obširno o tem poročajo.“ Ta predlog je čisto nraven in pravičen, vendar pa se ne bode vgodno rešil, če se dosedanje vladanje ne spremeni. To se bode boje zgodilo, in P. N. piše, da se bode ogrski zbor kmalo razpustil. Nekteri listi trdijo, da bode kupčijski minister, še dokaj mladi grof Zichy, dobil nalog, sestaviti novo ministerstvo, katero bi bilo pa le provizorično. — V zboru je 17. t. m. srbski poslanec Kostič vlado vprašal, zakaj se je pri volitvah v Pančevi volilcem vzela srbska zastava? Minister Szapary je odgovoril, da pri takih prilikah so tuje zastave ostro prepovedane. Miletič je rekel, da si bodo vzete zastave zopet vedeli pridobiti. Vsled tega je vstal hud ropot; madjari so menili, da žuga s puntom in so tirjali, naj jasno pové, kaj je hotel reči. Miletič odgovarja, da mu upor ni bil na misli, ampak le postavna sredstva. Če hočejo vzeti Srbom dvestoletno domačo zastavo, bodo Srbi pri kralju iskali pomoči zoper to nasilstvo.

Vnanje države.

Pruska. Pri razpravi o novi vojaški postavi je general Moltke v državnem zboru rekel, da Pruska sicer ne misli na nove vsvojitve, da bode vendar-le pa morala 50 let z orožjem braniti, kar si je v zadnji vojski pridobila. Opomnil je tudi na vojskine priprave na Francoskem, ter s tem hotel poslance pripraviti, da pritrdijo novim vojaškim naredbam. Če pa oborožujete Pruska in Francoska, bodo morale pripravljene biti tudi druge države in sicer po Moltkovem zagotovitvi celih 50 let. — V zboru so 18. t. m. zavrgli predlog alzaškega poslanca Teutsch-a, da naj se vpraša ljudstvo, če hoče biti z Nemčijo zedinjeno. Za predlog so glasovali le Poljaki in 3 socijalni demokrati. Alzaški in lotarinški poslanci so se glasovanja zdržali. Gledé pogodbe Frankobrodske je škof Räss rekel, da katoličani alzaški in lotarinški ne mislijo nasprotovati ti pogodbi — Znani radikalni liberalci Jakoby ni hotel sprejeti volitve za nemški državni zbor rekši, da ne mara za prusko posilstvo in da je po njegovem prepričanju nemogoče prusko vojaško državo po parlamentarni poti spremeniti v ljudsko državo. — V gosposki zbornici obravnavajo posilni civilni zakon. Minister bogočastja zagovarja predlog s tem, da cerkveno življenje po njem ne bo predružačeno. Duhovniki ne bodo prav nič na zgubi, ker vlada želi tudi za naprej cerkveno poroko in nemogoče je odpraviti cerkvene postave.

Francoska. Komej so Francozje privolili sedemletno oblast Mac Mahonu, že si belijo glave, kaj bode nasledek tega. To se nam, ki smo vajeni stalne vlade, zdi čudno, na Francoskem pa, ki je že tolikokrat spremenilo svojo vlado, je to čisto naravno. Naj na te spremembe kratko opomnimo:

Do l. 1791 so imeli neomejeno kraljestvo;
1791—1792: konstitucionalno kraljestvo na podlagi ustave od 14. sept. 1791;
1792—1795: konvent;
1795—1799: direktorij;
1799—1802: desetletni konzulat;
1802—1804: dosmrtni konzulat Bonapartov;
1804—1814: cesarstvo;
1814—1815: kraljestvo;
1815: stodnevno cesarstvo;
1815—1830: konstitucionalno kraljestvo z ustavo od 1814. l.;
1830—1848: meščansko kraljestvo z ustavo l. 1830;
1848: republiko;
1848—1851: republiko s triletnim predsedništvom Napoleonovim;
1851—1852: Ustavo od l. 1851 z desetletnim predsedništvom;
1852—1870: drugo cesarstvo;
1870—1873: začasno republiko, 1. pod Favrom in Gambetto, 2. pod Thiers-om in komuno, 3. pod Mac Mahonom.

Danes: sedemletno predsedništvo Mac Mahonovo. Kaj pride za tem? To sam Bog vé, Francozje pa še sami ne.

Angleška. Ministerstvo Gladstoneovo je odstopilo in Disraeli je od kraljice dobil povelje sestaviti nov kabinet. Gotovo je, da vstopi v novo ministerstvo markez Salisbury, o Cairns-u pa je še dvomljivo. Za liberalce je to hud udarec, ker novo ministerstvo ne bode podpiralo tistega lažiliberalizma, ki spodkopuje državam podlago in zametuje vse zgodovinske pravice.

Ruska. Listi jako prijazno sodijo obiskovanje cesarja Franca Jožefa. Naj bolj navdušeno pa piše „Golos“, ki dosihmal ni bil

poseben prijatelj Avstrije. Med drugim pravi, da je Avstrija edina država, s katero se Ruska še ni vojskovala. To po vsem sicer ni resnično, ker se je l. 1809 car Aleksander v zvezi z Napoleonom bojeval zoper Avstrijo, l. 1812 pa Avstrija v zvezi z Napoleonom zoper Rusko. A obe državi ste bile k tem vojskam siljene od Napoleona, zato so v nekem pomenu resnične besede Golosove.

Nekteri listi tudi menijo, da ima obiskovanje avstrijskega cesarja veliko politično važnost. Mi te važnosti ne razvidimo, ker koristi teh dveh cesarstev se nikjer posebno ne strinjate. To bi se le zgodilo, ko bi se vnela vojska s premogočno Prusko, ker potem bi bilo obema državam v prid, da ponižate prevzetnega sosedo. Sicer pa ste si Ruska in Avstrija skoro povsod navskriž, na Poljskem, Rumunskem, Srbskem, Grškem in Turškem. Na Poljskem hoče Rusija zatreti poljski jezik in katoliško cerkev, Avstrija pa ju hoče ohraniti, da ima v Poljski nekako trdnjavo proti Ruski. V Rumunski ste si navskriž zaradi iztočja Donave, v Srbiji in Turčiji se pisano gledate, ker čakate na konec Turškega cesarstva, da bi nastopile njegovo dedščino. — 18. t. m. je bil cesar na lovu za medvedi, ter je vstrelil medveda z enim samim strelom. 19. t. m. pa je bila vojaška parada, pri kateri so vojaki navdušeno pozdravljali cesarja.

Domače stvari.

(„Narod“) se je strašno raztogotil nad nami, češ, da smo primerjali „Narodno tiskarno“ z dunajskim Plachtom. Ta primera pa bi bila bosa, kajti Placht je proti tiskarni toliko, kar je slon proti komarju, pri „Narodni tiskarni“ ljudje ne morejo toliko zgubiti, kakor pa pri Plachtu, ker tukaj manjka zaupanja. Mi si tedaj te primere ne upamo, tudi potem še ne, „si liceat parva componere magnis“, kakor bi Rimljan rekel. Izraz omike „falotovski“ pa naj obdrži „Narod“ sam za svoje kroge, mi ne znamo in nočemo pobalinsko pisati, ker se nam ne zdi pristojno za javen list.

(Fotografija Funtek a) so 19. t. m. zvečer našli mrtvega pred njegovim stanovanjem v Gradišci. Pravijo, da si je s cijankalijem zaval.

(Za službo deželnega živinskega zdravnika) so se dozdej oglašili 4 prosilci. „Narod“ je rekel, da še nobeden ni prosil, menda samo zaradi tega, da bi se ponorčeval z dr. Bleiweisom, ki je dosihmal to službo opravljal.

(Zanimiva sodnijska obravnava) bode 25. t. m. pri deželni sodnji. Zagovarjale se bodo nekatere žene, ki so z denarji špekulirale.

(Deželna sodnija) je 18. t. m. na vislice obsodila laškega železniškega delalca Petra Caprina, ki je 1. novembra 1873 v Trnovem na Notranjskem zaklal svojega tovariša Jožefa Korazza. Caprin bi bil od izplačevalca rad dobil 1 gld. predplače, Corazzo pa ga je svaril, da ga hoče Caprin za ta goldinar ogoljufati. To je Caprina tako razkačilo, da je zvečer, ko so delalci iz krčme šli, Corazzu tako nevarno zasadil nož v srce, da je ta čez nekaj trenutkov umrl.

(Mestni odbor) je imel 17. t. m. sejo, v kateri je g. Schrei predložil prošnjo, da bi se vojaška bolnišnica iz mesta prenesla kam drugam. Prošnja se izroči posebni komisiji 5 udov — G. Laschan je poročal o zidanju šolskega poslopja. G. Faleschini je voljan sozidati ga za 60.300 gold.; kranjska stavbena družba pa zahteva 895 gld. 71 kr. več. Vendar je poročevalec nasvetoval, naj se delo prepusti stavbeni družbi, ker dela z domačim denarjem in domačimi delavci in bode treba v kratkem zi-

dati še več drugih poslopij, ktera se ne bodo mogla na enkrat, ampak v letnih zneskih plačati. Morda bode stavbena družba tudi zdaj odjenjala še kakih 500 gld. Poročevalcev predlog je bil sprejet s 12 glasovi proti 8. Ker so naši mestni očetje 100.000 gold. od bankirja Sothena dobili zastonj, se jim denar čisto nič ne smili, sicer bi ne vrgli skoro 900 gld. kar proč.

(Novi predstavljavec duhovnov.) „Narod“ je za vse dober, kjer koli bi bilo moč cerkvi ali kakemu duhovnu škodovati; posebno ljubilo bi se mu tudi duhovne predstavljati, katerih zlasti pri šolah trpeti ne more. Zadnjič je predstavljajal kateheta iz Celja, malo poprej je zopet in zopet predstavljajal gospoda iz ljubljanske gimnazije. Zadnjič je sanjaril o nekem furlanskem popravljanju vere: ne mara hoče „Narodov pisac postati kak apostelj dunajskega „Toneta“ ali celo nov „Kobila Jur“ v Ljubljani?

(„Sokolova“ maskerada) v ljubljanski čitalnici bila je krasna kakor vselej še do zdaj. Mask je bilo mnogo in elegantnih, gibanje prav živahno, veselica skozi in skozi izvrstna.

(„Mačnico“) je imel „Slov. Narod“ pepelnični dan, kajti s prav kislim obrazom in ske-sanim glasom pridruša svoje privržence, da bi — plačevali. Toraj vendar v „Narodni tiskarni“ ni vse v tako lepem redu, kakor se je pohvalil odbor pri občnem zboru. Če pa „Narod“ že zdaj kriči po hrani, ko je v začetku leta moral prejeti naročnino za „992“ listov, kaj bo še le proti sredi, proti koncu leta! Kak polom, ka-li?

(Popravek). V predzadnjem listu (št. 21) ostalo je v nekterih listih v oddelku „Dunaj“ tiskano dr. Kropp namesto dr. Kopp.

V listu (št. 19) v sestavku „o vravnani davka“ v 6. oddelku pa mora namesto 1½ sežnje do ½ sežnja stati: „1½ sežnja do 1/20 sežnja“. Takih prostorov je na Kranjskem veliko, in so davki, ki se zanje plačujejo, večji, kakor vžitek, ki ga dajejo. — Tudi v dopisu iz Amerike je neka pomota. Namesto „vstopnina je bila 25 kr. (¼ gld.)“ mora stati: 25 cts. t. j. ½ gld.

(Slovensko gledišče.) V nedeljo je bil Talijin hram vendar enkrat zopet pošteno poln, kar kaže, da našemu občinstvu igre, polne zdrave šale, kakor je „Lumpaci-Vagabund“, vedno še dobro teknejo. Igralo se je sploh dobro, zlasti trojica Noll — Kajzel — Jeločnik se je v igri dobro odrezala. Gospodičina Piskarjeva in gospa Bijeva ste v drugem delu tercet z gosp. Kajzeljem lično peli. Drugi so imeli manjše naloge, pa so zadovoljili občinstvo. Nekaj grenkega pa moramo vendar-le pridati pohvali. Opazujemo namreč, da pri igrah, ki se po večkrat igrajo, igralcem ne gre beseda iz ust, da govoré le malo tega, kar je pisano, ali kratko, da ne znajo besed nalog svojih, ker se zanašajo na to, da so že večkrat jih igrali. Zato opomnimo le prijazno gospode igralce, da naj nikdar ne pozabijo učiti se nalog. Kdor pa ne zna besed naloge, ne zastaja le sam in se ponavlja, ampak moti tudi druge igralce, da se potem igra počasno vrši in gre po polževo naprej ali pa nastajajo predolgi prenehljeji.

Razne novice.

— Cesar so bratovšini sv. Cirila in Metoda, ki se je ustanovila v Zagrebu v podporo turškim Slovanom, podarili 500 gld.

— Dekan Kožuh se je okrajnemu šolskemu nadzorstvu odpovedal.

— Živinski sejmi so v kočevskem okrajnem glavarstvu zopet dovoljeni.

— Iz Bleda na Gorenjskem se nam piše: Nedavno so se blizu „Petra“ kmečki fantje na zmrznjenem jezeru stepili, led se vdere pod njimi in šestero jih zgine pod led. Vendar je bila nagla pomoč blizu in tako so bili rešeni, mokri sicer, a tudi vroča jeza se jim je bila izkadila.

— Družba sv. Mohora bode po odobrovanju sklepu 31. jan. družnikom svojim dala letos naslednje knjige: 1. „Življenje svetnikov“, prvi ali poslednji zvezek; 2. „Življenje Kristusovo“ II. del. 2. snopič; 3. „Občna zgodovina“ I. snopič, na 11 1/2 tiskanih polah, po vvodu zemljepisni pregled starega sveta in zgodovino starega veka do junaške dobe grškega naroda; 4. „Domači zdravnik“; 5. „Zlate bukve slovenskega Vedeža“ pa 6. „Koledar“ družbin za l. 1875. Nabira družbinah udov se konča s tim mesecem in vpisovalne pole naj se z denarjem vred pošljejo družbi vsaj do 1. marca. Knjige družbine se tiskajo letos že v 25.000 iztisih. Kako lepo in hvalno je to; vendar število to lahko še povzdignemo; na noge tedaj, premili rojaki in domoljubi!

— Iz Železnikov. 15. febr. R. P. Komaj je minul teden, in že imamo v našem trgu danes vpisati tretjo naglo, prav žalostno smrt. Ono saboto, 7. t. m., pride hišni posestnik L. D., ki je včasih malo prerad „žganjču“ prigovarjal, v P. štacuno, kjer točijo med drugim neko zeleno žgano pijačo, „mačkovic“ imenovano, o kateri se je že marsikdo pošalil, da ko bi namesto Sore zastoj memo nas tekla, bi je nihče ne porajtal, in jo ljudje le za to pijó, ker nekaj malih soldov veljá. Je bil li D. že kaj pripit, ne vem; veliko mu za to tudi treba ni bilo, ker tudi brez pijače je bil malokdaj prav popolnoma čist, in je „večkrat Bog z njim govoril“; toliko je pa znano, da so se jeli neki ondi nahajoči znanci z njim v šalah meniti, naj bi maselec „mačkovic“ v dušku popil.

Zgodilo se je to. Enako je spraznil révéce tudi še drugi maselec. Zdaj se mu natoči še tretja manjša merica, katero tudi izprazne, s tem pa je bil tudi njegov „likof“ med življenjem in smrtjo popit. Morali so ga iz štacune nesti na dom, kjer se pa ni več zbrhtal. V zgodnjo jutro 8. t. m. bil je mrlič! — Žalostno je, da toliko svarilnih izgledov, ki se godijo zlasti pri nespametnem ponašanju, „koliko ga bo kdo v dušku popil,“ vendar žganjarjev ne zmodrí, in jih toliko spravi v prezgodnji grob.

Včeraj zjutraj okoli 10. ure pa zaženejo ljudje naenkrat šum: Ravnokar so mogli vlomiti siloma v stanico gostača J. Č. (v Zgor. Železnikih h.-št. 32.), in našli so njega, ženo in 2 let starega otroka mrtve. Žena in otrok se nista več prebudila; on je bil še živ, pa leži še danes (že čez 36 ur) v nezavednosti, in v kljub velikemu trudu tukajšnjega vrlega gosp. zdravnika ni bilo še moč zbrhtati ga. Kaj pa je vzrok te nesreče? Lesena ometana stena blizo peči se je bila po noči vnela; tleči ogenj pa je napolnil malo sobico s strupenim gazom in dimom tako, da je vpihnil bržkone vsim trem lučico življenja. Bog nas varuj v prihodnje tacih in enacih nesreč!

— Že lanskega leta se je bila po „Danici“ želja sprožila, da bi se po zgledu drugih katoliških narodov tudi za Slovence prelepa knjiga „sv. veliki teden“ napravila v slov. jeziku. Precej se je začelo o tej reči kaj več pisati, in več nasvetov je o tej knjigi na dan prišlo. Ako se ne motimo, je že v postnem času „Danica“ prinesla veselo novico, da je za navetovane bukvice že vse pripravljeno, in jih tiskar ni mogel do pravega časa natisniti zaradi

pomanjkanja črk ter se je tisk odložil za prihodnje leto. Zopet je tu sv. postni čas, in čez mesec dni obhajali bomo zopet spomin trpljenja in smrti našega Zveličarja, zatoraj pa je želeto, da bi že lani slovenskemu ljudstvu obljubljena knjiga na dan prišla in da bi jo že prihodnji sv. veliki teden pobožno ljudstvo imelo v rokah.

— Velik požar. Dne 9. februarja l. l. je pogorelo v Breznu (Bries) na Ogrskem 110 hiš in ravno toliko drugih poslopij.

Umrli so:

17. febr. Jurij Bratanič, železn. sluga, 40 l., je prišel pod vozove, ki so ga strli. — Jan. Vovk, delavec, 40 l., za jetiko.

18. febr. Antonija Schein, žena hišnikova, 26 l., za kozami. — Neža Gertman, kuharica, 19 l., za vnetjem v možganih.

19. febr. Neža Hiti, hišnikova vdova, 55 l., za pljučnim mrtvoudom. — Jan. Jerman, hlapec, 26 l., za vročinsko boleznijo. — Jakob Zajec, delavec, 29 l., za jetiko. — Lor. Funtek, 43 l., za strupom.

Eksekutivne dražbe.

23. febr. 3. Katre llovar-jeve (4143 gl.) v Zatičini. — 3. Jak. Gorišek-ovo iz Zg. Orehka (1610 gl.) v Novomestu. — 3. Jančar-jevo in Bokav-ovo iz Kresniške gore v Litiji. — 3. Marije Pogačnik-ove iz Zajasem (2400 gl.) na Brdu. — 3. Jož. Kreutzberger-jevo (3200 gl.) v Kranji. — 3. Jož. Pauer-jeve hiše na št. Peterskem predmestju hiš. št. 13 (cenj. 14000 gl.), hiš. 134 (c. 9500 gl.), hiš. št. 135 (c. 9000 gl.), travniki v Krakovem (c. 3710 gl.), — 2. Avrelije Tomasi-jeve hiša (15000 gl.), — 2. Karoline Fabijani-jeve hiša na Polanah (65000 gl.) vse v Ljubljani. — 1. Jurij Štempihar-jevo iz Cerkelj (4242 gl.) v Kranji.

24. febr. 3. Gr. Martinčič-ovo iz Sp. Košane (1060 gl.), — Fr. Dovgan-ovo iz Orehka (932 gl.), — 3. Mart. Sušek-ovo iz Sp. Košane (786 gl.), — 3. Luk. Bolč-tovo iz Koč (3221 gl.), — 3. Ant. Fidev-ovo iz Sp. Košane (1755 gl.) vse v Postojni. — 3. Marije Eržen-ove iz Zič (280 gl.), — 3. Mat. Beselj-ovo iz Jeličevrha (6065 gl.) obe v Idriji. — 3. Jož. Požar-jevo iz Faml (1032 gl.) v Senožečah. — 3. Matija Dragotšein-ovo (1690 gl.) v Kranji. — 3. Andr. Ambrožič-ovo iz Smrja, — 3. Pavel Jelovšek-ovo (15400 gl.) obe v Bistrici. — 3. Tom. Prijatelj-ovo (583 gl.) v Ribnici. — 3. Matija Rahne-tovo iz Dragotšine (1690 gl.) v Kranji. — 2. Gašp. Vašel-ovo iz Stare oslice (250 gl.) v Loki. — 2. Fr. Grošelj-ovo iz Češnjice (500 gl.) v Loki. — 1. Jož. Vidmar-jevo (1065 gl.) v Senožečah. — 1. Jož. Florijančič-ovo iz Planine (1342 gl.) na Vrhniki. — 1. Ed. Friškovec-ovo iz Slivne (1617 gl.) v Litiji. — 1. Marije Zorž-ove iz Slapa (407 gl.) v Ipavi. — 3. Mark. Nemančič-ovo iz Božakovca (629 gl.), — 1. Jan. Drgauc-ovo (138 gl.) obe v Metliki.

25. febr. Jere Zalar-jeve iz Studenca (1457 gl.) v Ljubljani. — 3. Mih. Gažperlin-ovo iz Polšenika (2418 gl.) v Kranji. — 3. Mart. Jerom-ovo iz Podgorice (1841 gl.) v Ljubljani. — 3. Ant. Nemeč-ovo iz Ihana (1207 gl.), — Marije Pečar-jeve, obe na Brdu. — 1. Fr. Bučar-jevo iz št. Petra (1630 gl.) v Novomestu. — 1. Mart. Marušič-ovo z Dolj. Rake (2483 gl.) v Krškem. — 1. Marije Pucelj-nove (500 gl.) v Mokronogu. — 1. Fr. Zajec-ovo hišno orodje (39 gl.) v Ljubljani. — 1. Ferd. Sever-jevo iz Skuršovca (500 gl.) v Mokronogu.

26. Janez Petrič-ovo iz Velesovega (2373 gl.) v Kranji. — 1. Mih. Čoš-ovo iz Temeneč (1772 gl.) v Zatičini. — 1. Tomc-ovo iz Mal. Gabra (947 gl.) v Zatičini. — 1. Sim. Serac-ovo iz št. Vida (802 gl.) v Zatičini. — 1. Matija Merčun-ovo iz Sebenj (800 gl.) v Tržižu. — 1. Mart. Aljančič-ovo iz Kovorja (2815 gl.) v Tržižu.

Telegrafične denarne cene

20. februarja.
Papirna renta 69.90. — Srebrna renta 74.45. — 1860letno državno posojilo 104.25. — Bankine akcije 980 — Kreditne akcije 241.50. — London 111.80. — Srebro 105.50. — Ces. kr. cekini —.—. — Napoleon 8.90.

Denarstvene cene.

19. februarja.

Državni fond.		Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta		69.85	69.95
5% renta v srebru		74.40	74.50
Srečke (lozi) 1854. l.		98.25	98.75
„ „ 1860. l. celi.		104.25	104.75
„ „ 1860. l. pol.		109.50	110.—
Premijski listi 1864. l.		142.—	142.50
Zemljiščne odveznice.			
Štajarske po 5%		93.—	—
Kranjske, koroške in primorske po 5%		85.—	89.—
Ogerske po 5%		75.50	76.—
Hrvaške in slavonske po 5%		75.50	77.—
Sedmogradske po 5%		74.—	74.50
Delnice (akcije).			
Nacionalne banke		980	982
Unionske banke		141.—	141.50
Kreditne akcije		241.25	241.75
Nižoavstr. eskomptne družbe		925.—	935.—
Anglo-avstr. banke		154.25	154.75
Srečke (lozi).			
Kreditne po 100 gld. a. v.		169.70	170.25
Tržaške „ 100 „ k. d.		—	117.—
„ 50 „ „ „		—	53.—
Budenske „ 40 gld. a. v.		23.50	24.—
Salmove „ 40 „ „		34.—	35.—
Palffy-jeve „ 40 „ „		—	22.—
Clary-jeve „ 40 „ „		31.50	32.—
St. Genois „ 40 „ „		22.50	21.50
Windischgrätz-ove „ 20 „ „		20.50	21.50
Waldstein-ove „ 40 „ „		21.—	23.—
Srebro in zlato.			
Ces. cekini		5.29	5.31
Napoleons'or		8.92	8.96
Srebro		105.75	106.15

Tržna cena preteklega tedna:

Mesta:	M e r n i k							
	Pšenice	Rži	Ječmena	Ovsa	Turšice	Ajde	Prosa	Soršice
v Ljubljani	3.60	2.40	2.10	1.15	2.45	2.25	2.40	2.70
v Kranji	4.00	2.90	—	1.25	2.25	2.25	2.50	—
v Loki	3.80	—	—	1.10	—	2.10	2.50	—
v Novomestu	3.90	2.60	2.00	1.05	2.60	2.10	2.20	2.85
v Sodražici	4.00	—	2.10	1.20	2.60	2.35	2.20	—
v Mariboru	3.75	2.60	—	1.20	2.45	2.00	—	—
v Ptujju	3.50	2.50	2.18	1.25	2.55	2.05	2.40	—
v Celju	3.80	2.75	2.20	1.30	2.20	2.20	2.20	—
v Celovcu	3.70	2.90	2.60	1.15	2.16	—	—	—
v Trstu	3.40	2.25	—	2.05	—	—	—	—
v Zagrebu	—	—	—	—	—	—	—	—
v Siseku	—	—	—	—	—	—	—	—
v Varaždinu	3.55	2.60	1.95	1.18	2.50	2.05	2.00	—
na Dunaju	4.00	3.20	2.30	1.30	2.50	—	—	—
v Peštu	3.90	2.80	2.00	1.07	2.30	—	—	—

Tržna cena:

Reči	v Ljubljani	v Novomestu	v Kranji	v Loki	v Mariboru	v Celju	v Ptujju
Masla funt	0.52	0.45	0.52	0.50	—	—	—
Špeha „	0.42	0.32	0.36	0.34	0.36	0.36	0.37
Krompirja mern.	1.25	0.85	—	1.00	1.20	1.00	1.00
Fižola „	—	3.50	2.75	—	—	—	—
Leče „	—	3.00	—	—	—	—	—
Sena cent	1.25	1.25	1.40	1.00	1.50	1.20	2.20
Semen. detelja „	25 1/2	—	—	—	—	—	—
Prešiči cent	24.0	21.0	—	—	—	—	—
Govedine funt	0.30	0.30	—	—	0.31	0.30	0.32
Teletine „	0.34	0.30	—	—	0.34	0.34	0.34
Jaje za 10 kr.	6	8	6	—	—	—	—

V Trstu: Kave (kafé) cent po 64—79 gld., sladkor (cuker) 20—21 gld., ške 8—10 gld., mandelni 35—36 gld., rozine 10—14 gld., olje laške (v sodčeki) 30 gld., za jedi (Tafelöl) 42—43 gld., petrolej na barkah po 10, v štacunah po 12 gld. cent. — Deske (žagavnice) koroške 7—11 palcev široke po 60 gld sto, 8—12“ po 72 gld., 9—13“ po 83 gld.